

Republica Moldova
GUVERNUL
HOTĂRÎRE Nr. ____
din _____

cu privire la aprobarea Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte
în Republica Moldova 2020-2025 și a Planului de acțiuni
privind implementarea acestuia pentru anii 2020-2022

În temeiul art.5 lit. a) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern
(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.252, art.412), **Guvernul
HOTĂRĂȘTE:**

Se aprobă:

1. Programul național de dezvoltare a sectorului de lapte în Republica
Moldova

2020-2025, conform anexei nr. 1;

2. Planul de acțiuni pentru anii 2020-2022 privind implementarea
Programului național de dezvoltare a sectorului de lapte pentru anii 2020-2025,
conform anexei nr. 2.

3. Ministerele, alte autorități administrative centrale și instituțiile publice, în
colaborare cu asociațiile de profil, vor asigura, în limita competențelor atribuite,
realizarea prezentei hotărâri și a planului de acțiuni pentru implementarea
Programului.

4. Cheltuielile prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea
Programului național de dezvoltare a sectorului de lapte în Republica Moldova
2020-2025 se vor efectua din contul și în limita alocațiilor bugetare aprobate anual
în bugetele autorităților implicate și din alte surse financiare legale.

5. Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului va prezenta
Guvernului anual, pînă la data de 15 februarie a fiecărui an, raportul de realizare a
Programului/Planului de acțiuni.

6. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina
Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

PRIM-MINISTRU

Ion CHICU

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
Ministru al finanțelor**

Serghei Pușcuță

**Ministru al agriculturii,
dezvoltării regionale și
mediului**

Ion Perju

Anexa nr.1
la Hotărârea Guvernului
nr. ____ din _____ 2020

**Programul Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte
în Republica Moldova 2020-2025**

Capitolul I Introducere

1. Sectorul de producere și procesare a laptelui în Republica Moldova este un sector strategic în asigurarea securității alimentare a țării, deoarece laptele și produsele lactate sunt produse social importante și sunt un element indispensabil în rațiile alimentare ale populației.

Analiza situației în sector denotă următoarele:

- 1) efectivele de vaci mulgătoare sunt în permanentă descreștere;
- 2) 95% din efectivele de vaci se întrețin în gospodăriile individuale a populației rurale (pe la casele țăranilor);
- 3) s-a înrăutățit situația sanitar-igienică și ecologică în localitățile rurale ale țării;
- 4) laptele produs în gospodăriile individuale este o producție sezonieră și de calitate inferioară, ce face dificilă asigurarea capacităților de prelucrare cu materie primă toamna și iarna, precum și fabricarea de către întreprinderile de procesare a producției calitative și competitive.

Faptul că în prezent cantitatea insuficientă de lapte materie-primă produsă condiționează importuri semnificative de produse lactate ca urmare creează impedimente pentru dezvoltarea sectorului de producere și procesare, care necesită investiții suficiente și servicii de sprijin pentru reabilitarea lui.

Situația poate fi ameliorată prin trecerea treptată a efectivelor de taurine de la casele cetățenilor în extravilan, revitalizarea și modernizarea fermelor existente și construcția de noi capacități, ameliorarea genetică și crearea unei baze furajere suficiente.

Concomitent cu aceasta este necesar de a spori numeric efectivele de vaci până la un șeptel care va permite obținerea cantității necesare de lapte materie-primă.

Acestea sunt măsurile necesare de a fi întreprinse pentru redresarea situației create, menționate în Programul Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte în Republica Moldova 2020-2025, care descrie situația curentă în domeniu, definește problemele, stabilește obiectivele, etapele de implementare, precum și aspectele legate de impactul implementării acestuia.

Implementarea Programului este preconizată în 2 etape și este expus în două Planuri de acțiuni.

- 1) Planul de acțiuni pentru perioada 2020-2022 (expus în anexa 2), conține obiective specifice urmate de acțiuni de bază întru susținerea sectorului de producere și procesare a laptelui;
- 2) Planul de acțiuni pentru perioada 2023-2025 va prevedea acțiuni corective, acțiunilor neimplementate din planul anterior și noi acțiuni care vor redresa sectorul cu noi obiective specifice întru susținerea sectorului pentru dezvoltarea de mai departe.

Scopul Programului este revitalizarea sectorului Zootehnic și sporirea competitivității acestuia.

Sarcina Programului este crearea condițiilor pentru dezvoltarea sectorului, prin îmbunătățirea cadrului legal de reglementare, dotarea cu echipament și utilaj modern, implementarea tehnologiilor performante de întreținere, nutriție și exploatare a animalelor, ameliorarea genetică și crearea unei baze furajere suficiente. Acestea va conduce la sporirea

productivității taurinelor, majorarea volumelor de producere a laptelui și asigurarea maximală a capacităților întreprinderilor de procesare cu materie primă.

Modernizarea întreprinderilor de procesare a laptelui va permite diversificarea asortimentului de produse lactate și asigurarea consumatorilor cu producție competitivă și calitativă de origine autohtonă.

Obiectivul general este majorarea efectivului de bovine, ovine și caprine, sporirea productivității animalelor și competitivitatea produselor obținute.

Obiectivele specifice din Programul Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte vor fi realizate conform Planului de acțiuni pentru anii 2020-2022 privind implementarea Programului, a cărui realizare constituie una dintre prioritățile ex-ante pentru dezvoltarea sectorului. Aceste obiective sunt completate cu detalii legate de activități concrete, instituții responsabile, termene de realizare și resurse financiare necesare pentru realizarea Planului de acțiuni.

Elaborarea Programului a fost realizat cu sprijinul Programului ENPARD, Asociației Fermierilor Producători de Lapte, Asociației Naționale a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate "LAPTE" cu utilizarea datelor statistice prezentate de Biroul Național de Statistică.

2. Abrevieri

AFPL	Asociația Fermierilor Producători de Lapte,
ANPL	Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate "LAPTE"
FCOCRMCL	Federația Crescătorilor de Ovine și Caprine din Republica Moldova pentru Lapte și Carne
FNCOCRM	Federația Națională Crescătorilor de Ovine și Caprine din Republica Moldova
AP	Asociațiile de profil (AFPL, ANPL, FCOCRMCL, FNCOCRM)
AIPA	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură
ANSA	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
COPL	Controlul Oficial al Producției de Lapte
CRARA	Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor
MOLDAC	Centrul Național de Acreditare
CRDV	Centrul Republican de Diagnostică Veterinară
NTG	Numărul Total de Germeni
NTC	Numărului Total de Celule Somatice
FNDAMR	Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural
IPAI	Instituția Publică „Agenția de Investiții”
ISPBZMV	Institutul Științifico Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
UASM	Universitatea Agrară de Stat din Moldova
MAC-P	Proiectul Agricultură Competitivă
LIMS	Sistemul Informațional de Management al Laboratoarelor
DG SANTE	Comisia Europeană Direcția Generală Sănătate și Siguranța Alimentară
HACCP	Sistemul de Analiză a Riscurilor în Punctele Critice de Control

Capitolul II DESCRIEREA SITUAȚIEI ACTUALE ȘI IDENTIFICAREA PROBLEMEI DIN SECTORUL LAPTE

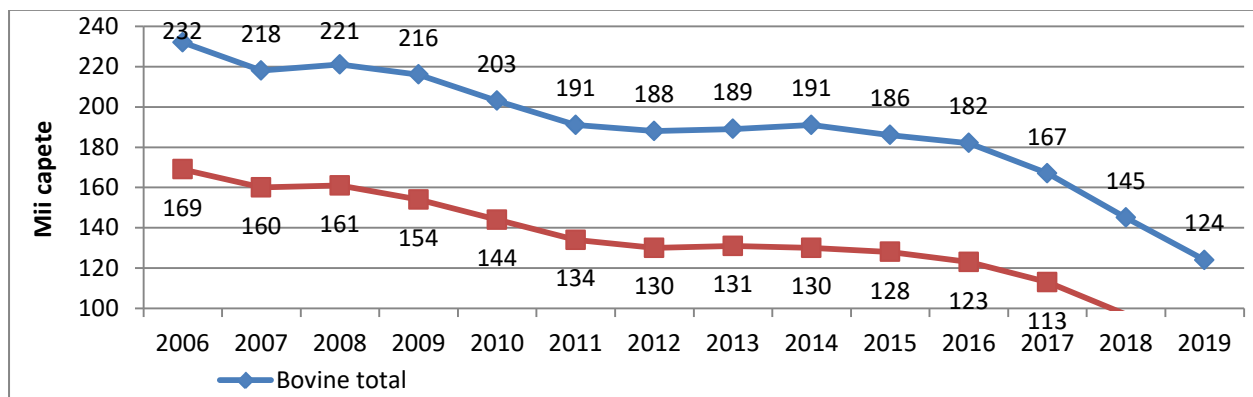
Secțiunea 1 Efectivul de bovine

3. Creșterea taurinelor în Republica Moldova a avut cel mai înalt grad de dezvoltare în perioada anilor 1989-1990. În acești ani efectivul de taurine a atins nivelul de 1112 mii capete, inclusiv vaci – 402 mii capete. Comparativ, în anul 2019 efectivul total de bovine a constituit 124

mii capete din care 81 mii vaci. Astfel doar în ultimii zece ani șeptelul de bovine s-a redus cu circa 33 la sută, inclusiv șeptelul de vaci mulgătoare cu circa 43 la sută (vezi figura 1).

Figura 1

Dinamica șeptelului de bovine 2006-2019
(mii capete)

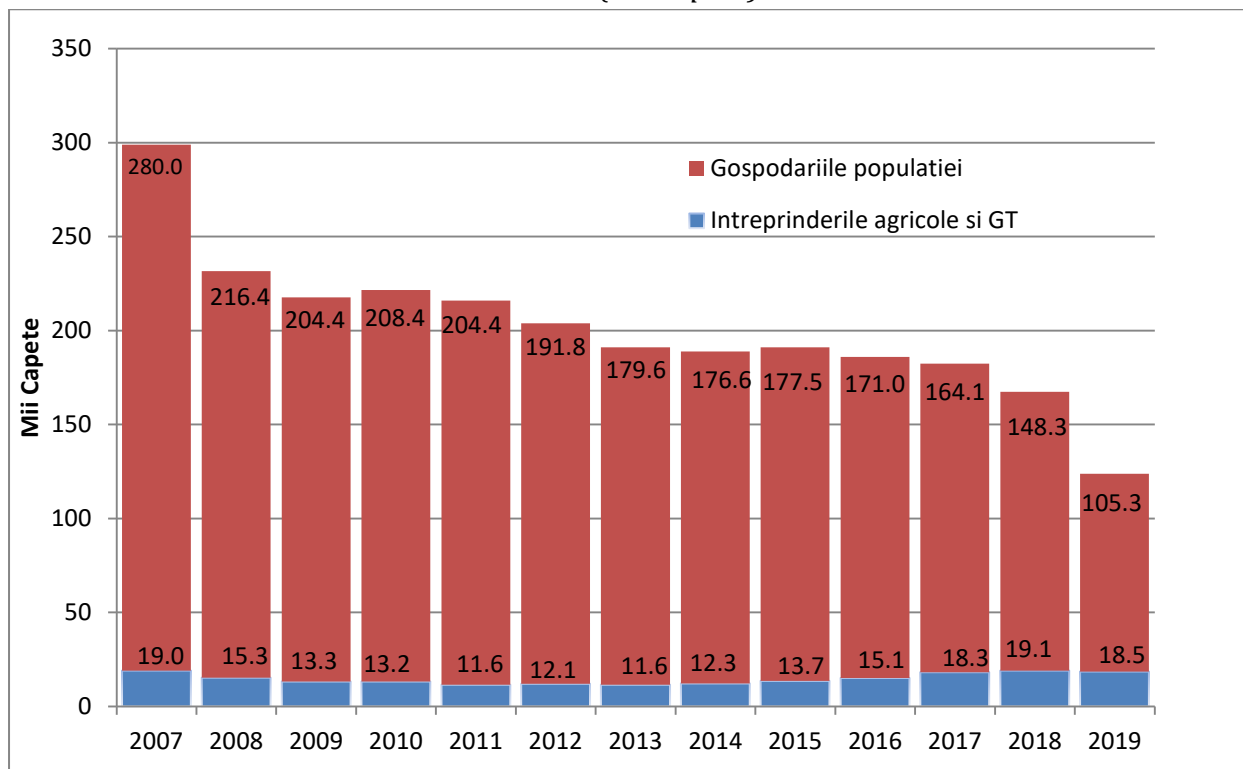

Comparativ cu anii 90 s-a schimbat esențial și modul de organizare a producției de lapte.

4. Totodată, se observă și unele tendințe pozitive în dinamica dezvoltării fermelor comerciale de bovine. Astfel, începând cu anul 2014, în pofida scăderii efectivului total de bovine, inclusiv de vaci, numărul de animale crescute în cadrul întreprinderilor agricole sa majorat de la 12,3 mii în 2014 la 18,5 mii în anul 2019, sau cu circa 60 la sută (vezi figura 2).

Figura 2

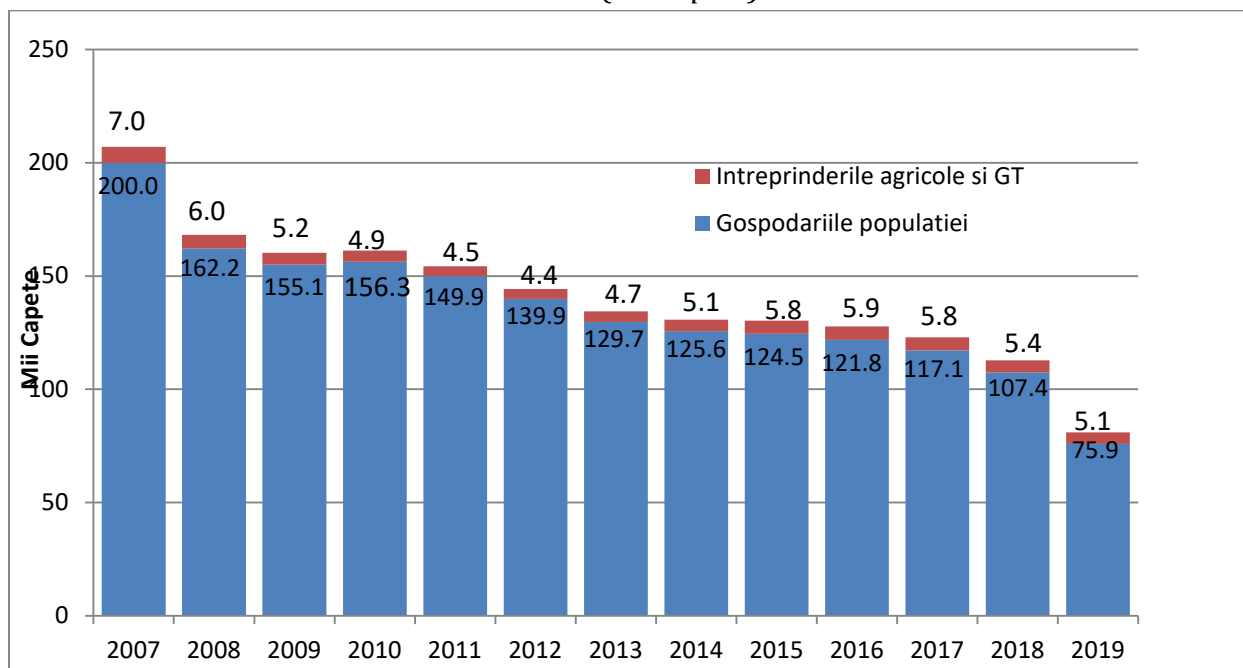
Dinamica șeptelului de bovine pe categorii de gospodării, 2007-2019
(mii capete)

5. Dinamica șeptelului de vaci mulgătoare urmărește în linii mari aceleași tendințe. Astfel efectivul de vaci mulgătoare întreținute în cadrul întreprinderilor agricole după o scurtă fază de creștere în anii 2013-2016 a intrat într-o fază de reducere începând cu anul 2017 pentru ca în anul 2019 numărul de vaci mulgătoare la aceste întreprinderi să ajungă la 5,1 mii (vezi figura 3).

Figura 3

Dinamica șeptelului de vaci mulgătoare pe categorii de gospodării, 2007-2019
(mii capete)

Secțiunea 2

Producția de lapte și productivitatea

6. Producția totală de lapte de vacă s-a redus de la circa 1503 mii tone în anul 1990 la circa 332 mii tone în anul 2019 sau de peste trei ori. În același timp, productivitatea medie anuală de lapte la o vacă după o perioadă de scădere în anii 2000 a înregistrat creșteri stabile și în prezent este aproape de nivelul anilor 90 (vezi tabelul 1).

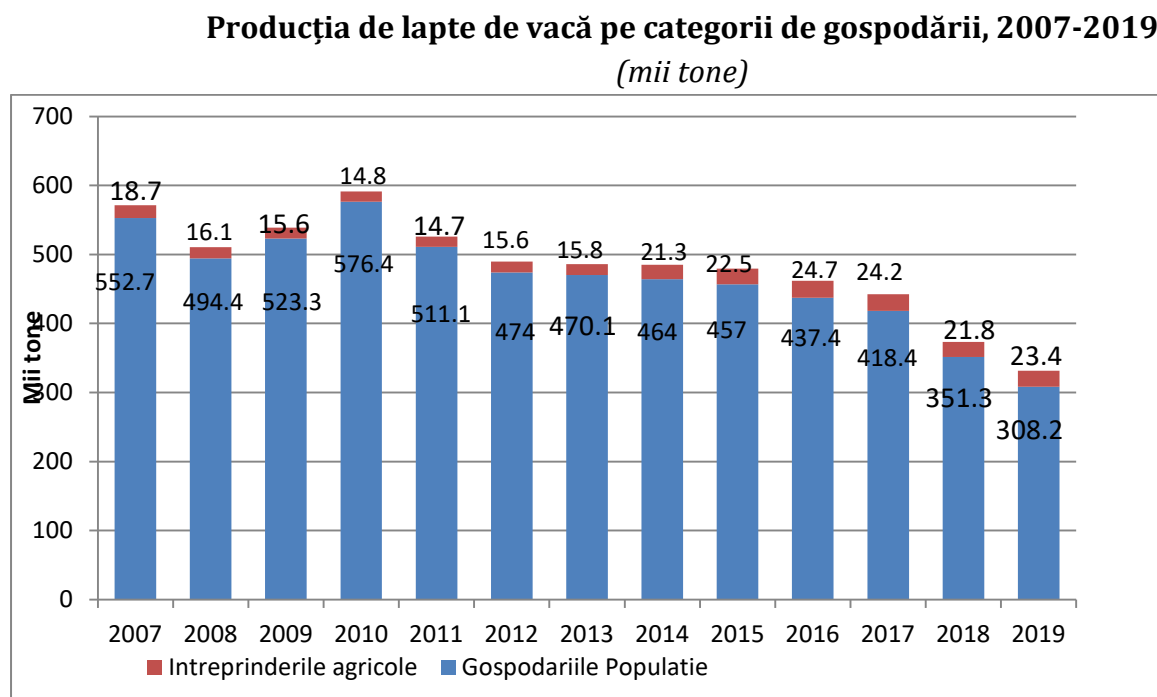
Tabel 1.

Producția totală de lapte de vacă și productivitatea medie anuală, 1990-2019
(mii tone)

Indicatorii	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Producția totală de lapte de vacă (mii tone)	1503	751	555	627	591	526	490	486	485	480	462	443	373	332
Productivitatea medie anuală (tone/vacă)	3,7	2,0	2,0	2,7	3,7	3,4	3,4	3,6	3,7	3,7	3,6	3,6	3,8	3,6

7. Cea mai mare parte a producției de lapte (circa 90% în anul 2017) este asigurată de gospodăriile casnice. De menționat că volumul producției de lapte de către gospodăriile casnice este în continuă scădere începând de la 576,4 mii tone în anul 2010 la 308,2 mii tone în anul 2019 sau cu circa 48%. Odată cu îmbătrânirea populației în zonele rurale, numărul animalelor deținute în gospodăriile casnice scade drastic, în același timp producția de lapte obținută de la întreprinderile agricole, după o perioadă de creștere în anii 2012-2016, a dat un semnal de scădere în anul 2019 de până la 308,2 (vezi figura 4).

Figura 4

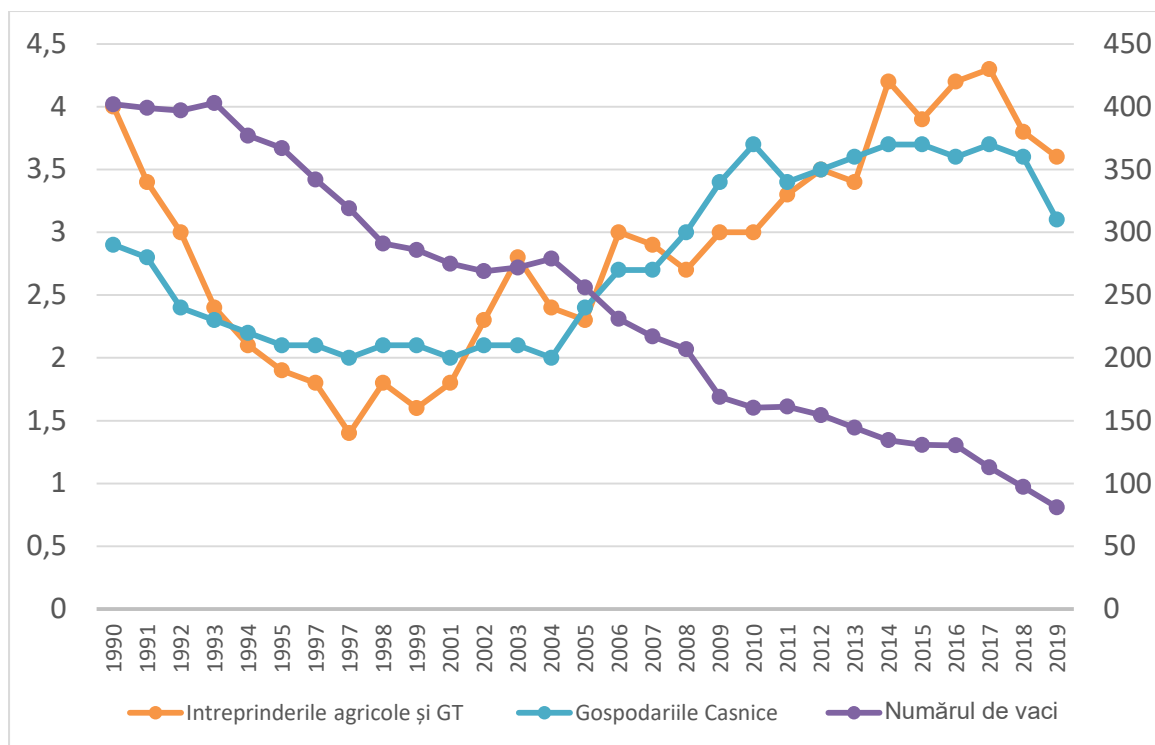

8. Pe fondul reducerii șeptelului de vaci mulgătoare și a scăderii volumului producției de lapte productivitatea medie la o vacă înregistrează creșteri stabile începând cu anul 2000 atât în sectorul casnic cât și la întreprinderile agricole. Astfel productivitatea medie anuală înregistrată în anul 2018 la întreprinderile agricole a fost de circa 4,2 tone ceea ce este cu circa 5% peste nivelul anilor 90. În aceeași perioadă productivitatea medie anuală înregistrată pe țară a crescut până la 3,8 tone în 2018 iar în 2019 se observă o mică scădere până la 3,6 tone.

9. De menționat că în ultimii ani productivitatea medie anuală în cadrul întreprinderilor agricole este mai mare decât în gospodăriile casnice. (vezi figura 5).

Figura 5.

**Productivitatea medie anuală de lapte pe categorii de gospodării și șeptelul de vaci,
1990-2019, (tone/vacă, capete)**

10. Gospodăriile casnice unde sunt întreținute în prezent cea mai mare parte a vacilor mulgătoare, în pofida ponderii mari pe care o dețin în acest sector, nu pot asigura în măsura necesară respectarea tehnologiilor de creștere și exploatare a bovinelor, deoarece nu permit utilizarea tehnicii și utilajului tehnologic necesar pentru pregătirea și distribuirea furajelor combinate, mulsul mecanizat al vacilor și alte operațiuni de întreținere a vacilor, motiv care laptele produs în aceste gospodării este de o calitate nesatisfăcătoare pentru întreprinderile de procesare.

11. O altă deficiență majoră a producției de lapte de către gospodăriile casnice este caracterul sezonier foarte pronunțat, fapt ce duce la crearea unei dezechilibrului de producții de lapte materie primă în perioada de primăvară-vară și a unui deficit de lapte în perioada de iarnă. Aceste fluctuații afectează semnificativ procesul de producere a întreprinderilor de procesare a laptelui.

9. Un punct vulnerabil al producerii laptelui în gospodăriile casnice este colectarea laptelui și transportarea lui ca materie primă pentru întreprinderile de procesare a laptelui care influențează negativ asupra calității și prețului materiei prime. Concomitent, întreținerea animalelor în gospodăriile casnice din localitățile rurale creează și probleme serioase privind poluarea mediului, inclusiv a aerului și a surselor de apă potabilă. Totodată, producția de lapte în cadrul gospodăriilor casnice este o sursă importantă de venituri pentru o bună parte a populației rurale.

10. În acest context devine prioritară stimularea investițiilor pentru crearea fermelor de bovine în extravilanul localităților, ceea ce va permite utilizarea tehnologiilor moderne de întreținere, nutriție și exploatare a animalelor și prin urmare, sporirea semnificativă a productivității acestora și obținerea unui produs competitiv atât pe piața internă cât și pe piețele de export cât și asigurarea unui produs inofensiv .

Secțiunea 3

Ameliorarea genetică a efectivelor de taurine

11. Ameliorarea genetică a efectivelor de taurine actualmente este efectuată de către Întreprinderea de Stat "Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor" (CRARA), și de către Instituția Publică "Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară" (IȘPBZMV) care are în subordine 31 de centre teritoriale cu 665 oficii locale și dispune de o bancă genetică unde sunt stocate în jur de 3,5 mil doze de material seminal.

12. În scopul extinderii șeptelului animalelor de prăsilă sunt inițiate următoarele activități:

1) implementarea managementului genetic și programelor de ameliorare a animalelor în fermele de producere lapte;

2) inițierea implementării controlului oficial al producției de lapte la agenții economici indiferent de forma de proprietate;

3) crearea bazei informaționale de date zootehnice ce va permite înregistrarea sistematică, analiza și monitorizarea rezultatelor controlului oficial al producției de lapte și a bonității taurinelor;

4) evaluarea și efectuarea de către CRARA în comun cu IȘPBZMV a unei analize ample a resurselor genetice taurine existente în țară, inclusiv a materialului seminal existent la banca genetică și elaborarea unui program cu propuneri concrete de ameliorare și utilizare a acestora, aprobat de Ministrul agriculturii, dezvoltării regionale și mediului;

5) stimularea procurării junincilor gestante cu un potențial înalt de productivitate, inclusiv de peste hotarele țării;

6) asigurarea asistenței tehnice și de consultanță pentru fermieri.

Secțiunea 4

Laptele - materie primă

13. În Republica Moldova, întreprinderile de procesare ale laptelui procură materia primă prin intermediul punctelor de colectare ale laptelui. Furnizorii principali sunt gospodăriile individuale care asigură circa 95% din volumul total de lapte colectat și întreprinderilor agricole.

14. În prezent sunt autorizate sanitar-veterinar de către ANSA 702 puncte de colectare, amplasate preponderent în zona de nord: - 562, zona de centru - 55; și respectiv zona de sud - 85 care în marea lor majoritate aparțin întreprinderilor de procesare, iar 58 din ele aparțin altor agenți economici.

15. Mecanismul de colectare a laptelui la PCL constă în recepția laptelui atât de la persoanele fizice deținătoare de vaci mulgătoare, cât și de la persoanele juridice cu testarea, depozitarea și răcirea laptelui în tancurile de răcire cu utilaj corespunzător și dispozitiv pentru monitorizarea temperaturii și respectiv transportarea ulterioară a acestuia către unitățile de procesare, temeiul livrării laptelui spre procesare fiind corespunderea acestuia cu indicii de calitate și în baza statutului de sănătate a animalelor expus în certificatul sanitar veterinar.

16. Testarea laptelui materie primă, este necesară pentru a determina compoziția laptelui (grăsime, proteine), nivelul bacterian și biologic (numărul total de bacterii și celule somatice), cât și pentru a determina conținutul de substanțe inhibitorii cum ar fi impuritățile și antibioticele. Totodată indicii de calitate a laptelui materie-primă depinde și de dotarea PCL pentru aprecierea parametrilor stabiliți. La moment, laptele este colectat doar în baza parametrilor: procentul de grăsime, aciditatea și celulele somatice la care nu toate PCL sunt capabile să le determine din lipsă de inventarul și reactivele necesare.

17. Implementarea Controlul Oficial al Producției de Lapte necesită acreditarea metodelor de testare a laptelui și în special determinarea numărului total de celule somatice, ca rezultat va forma baza pentru prețul de achiziție a laptelui materie-primă, aceasta efectuându-se în funcție de compoziție și calitatea igienică. La moment prețurile de achiziție a laptelui pot varia de la 3,2 lei până la 6,5 lei per litru în funcție de sezon, întreprinderea de procesare și punctul de colectare. Cea mai mare cantitate de lapte se achiziționează în perioada martie – septembrie.

Secțiunea 5

Procesarea laptelui și fabricarea produselor lactate

18. Actualmente industria produselor lactate este una dintre ramurile importante ale sectorului agroalimentar. Aceasta ramura are drept scop de a asigura populația cu produse lactate sigure, inofensive și de înaltă calitate.

19. Piața laptelui din Republica Moldova are o serie de caracteristici specifice ceea ce face dificilă dezvoltarea ei. Baza producției de lapte reprezintă doar producția autohtonă în mare parte din gospodăriile casnice.

20. Multe gospodării casnice comercializează laptele și produsele lactate (smântână, brânză de vaci, unt) obținute în condiții de casă pe piețele agricole locale. În același timp întreprinderile de prelucrare a laptelui duc lipsa de materie primă calitativă.

21. Drept rezultat, producția autohtonă de lapte acoperă necesitățile de consum intern doar la nivel de 73-80% și în ultimii ani se atestă o tendință de scădere a nivelului de autoaprovizionare și în acest caz se recurge la import (tabelul 2).

Tabel 2.

Procesarea laptelui și fabricarea produselor lactate

(mii tone)

Elementele balanței	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Resurse													
Producție	604	543	575	591	560	525	527	525	520	504	485	412	370
Import	36	31	40	64	84	101	96	86	79	99	134	282	317
Total resurse	640	574	615	655	644	626	623	611	599	603	619	694	684

22. În urma colectării și certificării sanitar veterinară a laptelui materie primă, acesta este transportat către unitățile de procesare. În prezent 29 de întreprinderi dețin autorizare sanitar veterinară de funcționare, din care activează doar 17 întreprinderi.

23. Surplusul capacităților existente de prelucrare a laptelui și echipamentul învechit generează pierderi considerabile. Ca rezultat competitivitatea produselor lactate autohtone atât la nivel de preț cât și de calitate este deseori sub nivelul producției de import, acest fapt creează impedimente pentru exportul produselor lactate.

24. O condiție esențială ce trebuie îndeplinită de orice întreprindere din industria alimentară, este implementarea sistemului HACCP. Astfel, începând cu anul 2009 deja 6 întreprinderi de procesarea a produselor lactate au implementat HACCP-ul, iar alte 5 întreprinderi au inițiat procedura de reutilizare și implementare a HACCP-lui și a ISO 22000, ca urmare volumele de producție a produselor lactate au înregistrat creșteri stabile în perioada anilor 2013-2017 la majoritatea tipurilor de produse. Deosebit de spectaculos au crescut volumele de producție la "Lapte și frișcă în formă solidă", Lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt și "Cașcaval și brânze grase", Înghețată și alte forme de gheață (tabelul 3).

Tabel 3.

Indicii volumului de producție la produsele lactate, 2008-2019

(mii tone)

Produsul	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lapte și frișcă cu conținut de grăsimi <6%, mii tone	120,4	92,2	106,0	96,6	99,2	104,6	120,5	101,7	107,5	93,0	69,1	88,7
Lapte și frișcă în formă solidă, tone	100,6	67,6	66,8	51,4	85,8	81,9	237,4	130,2	123,4	147,7	393,7	38,0
Unt, tone	128,1	88,0	109,9	92,4	97,1	110,5	112,4	102,4	122,6	81,3	-	99,6
Cașcaval și brânze grase, tone	123,8	52,0	135,9	117,3	101,2	115,2	99,7	101,7	97,3	119,4	282,1	91,5
Lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smântână și alte produse fermentate, tone	100,3	102,2	104,7	106,6	100,0	110,6	104,4	103,5	100,3	95,0	295,2	100,3
Înghetată și alte forme de gheață cu sau fără cacao, mii litri	90,8	93,0	117,1	99,1	113,6	107,8	103,1	102,1	103,2	103,0	175,9	96,3

Secțiunea 6

Exporturile și importurile produselor lactate

25. Volumul exporturilor de produse lactate din Republica Moldova au înregistrat o creștere stabilă de circa 2,4 ori în perioada 2013-2017. În aceeași perioadă importurile de lactate au crescut de 2,1 ori. Cele mai mari creșteri ale volumelor de importuri au fost înregistrate la produsele din grupul 0401 "Lapte și frișcă, neconcentrate și fără adaos de zahăr sau alți îndulcitori" și la cele din grupul 0405 "Unt, inclusiv untul deshidratat și alte grăsimi derivate din lapte". Cele mai mari creșteri ale exporturilor de lactate au fost înregistrate la produsele din grupul 0402 "Lapte și frișcă, concentrate sau cu adaos de zahăr sau alți îndulcitori" și la cele din grupul 0406 "Brânzeturi și cașuri".

26. Balanța comerțului extern cu produse lactate în această perioadă a fost una profund negativă (vezi tabelul 4).

Tabel 4.

Exportul și importul produselor lactate 2013-2019

(mii tone)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2013 %
Produsele din grupul 0401 "Lapte și frișcă, neconcentrate și fără adaos de zahăr sau alți îndulcitori"								
Export	0	19	0	0	0		0	--
Import	5398	9005	6182	14170	23397	22087	13319	246,7

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2013 %
Balanța	-5398	-8986	-6182	-14170	-23397	-22087	-13319	246,7
Produsele din grupul 0402 "Lapte și frișcă, concentrate sau cu adaos de zahăr sau alți îndulcitori"								
Export	40	243	291	1185	1362	1123	209	522,5
Import	2947	2861	2598	2879	2250	2035	1574	53,4
Balanța	-2907	-2618	-2307	-1694	-888	-912	-1365	46,9
Produsele din grupul 0403 "Lapte și frișcă coagulate, iaurt, kefir și alte produse lactate fermentate"								
Export	0	19	0	0	0		677	--
Import	4379	3988	4348	4675	5218	6048	5969	136,3
Balanța	-4379	-3969	-4348	-4675	-5218	-6048	-5292	120,8
Produsele din grupul 0404 "Zer, chiar concentrat sau cu adaos de zahăr sau de alți îndulcitori"								
Export	0	0	0	0	0	0	0	--
Import	434	514	530	406	784	0	552	120,2
Balanța	-434	-514	-530	-406	-784	0	-552	127,1
Produsele din grupul 0405 "Unt, inclusiv untul deshidratat și alte grăsimi derivate din lapte"								
Export	475	401	747	1597	542	500	0	-
Import	709	418	420	661	1626	2091	1867	263,3
Balanța	-234	-17	327	936	-1084	-1591	-1867	797,8
Produsele din grupul 0406 "Brânză și caș"								
Export	773	877	1050	999	1246	1426	1240	160,4
Import	3795	3343	3167	3693	3900	4620	4384	115,5
Balanța	-3022	-2466	-2117	-2694	-2654	-3194	-3144	104,0
Total produse lactate								
Export	1288	1559	2088	3781	3150	3049	2126	165,0
Import	17662	20129	17245	26484	37175	36881	27665	156,6
Balanța	-16374	-18570	-15157	-22703	-34025	-33832	-25539	155,9

27. Cauza diminuării comerțului extern este:

- 1) Micșorarea efectivului de animale, preponderent și a producției de lapte;
- 2) Prezența produselor lactate neconforme pe piață (prezența aditivilor vegetali în produsele lactate);
- 3) Neconformarea companiilor de procesare conform cerințelor UE (neimplementarea principiilor HACCP în sectorul laptelui);
- 4) Restricțiile comerciale impuse de către Federația Rusă pentru unele companii de procesare a laptelui.

Secțiunea 7

Cadrul legal

28. Una dintre ramurile majore ale sectorului agroalimentar în Republica Moldova este industria laptelui. Acest sector are o importanță strategică asigurând securitatea alimentară a țării cu produse lactate de diferite categorii.

29. Baza legală întru dezvoltarea acestui sector este:

- 1) Legea nr. 371/1995 privind selecția și reproducția în zootehnie;
- 2) Legea nr. 412/1999 zootehniei;
- 3) Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară;

4) Legea nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;

5) Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor;

6) Norma sanitar-veterinară privind protecția animalelor de fermă aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1275/2008;

7) Hotărârea Guvernului nr. 1459/2016 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză și evaluare calitativă a laptelui și a produselor lactate;

8) Hotărârea Guvernului nr. 400/2015 cu privire la modul de administrare a contingentului tarifar la importul în vrac a laptelui;

9) Hotărârea Guvernului nr. 711/2014 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind stabilirea condițiilor de sănătate animal și sănătate publică și de certificare sanitar-veterinară a importurilor de lapte crud, a produselor lactate, a colostrului și a produselor pe bază de colostru destinate consumului uman;

10) Hotărârea Guvernului Nr. 158/2019 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru lapte și produse lactate;

11) Hotărârea Guvernului nr. 435/2010 privind aprobarea Regulilor specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală;

Capitolul II ANALIZA SWOT a sectorului de lactate

30. Puncte Tari

- 1) este inițiat procesul de armonizare a cadrului normativ în domeniul producerii și procesării laptelui;
- 2) sistem de subvenționare de stat ce stimulează dezvoltarea sectorului,
- 3) sectorul de producere a cerealelor are potențial de acoperire a necesarului de nutreț pentru creșterea taurinelor, ovinelor/caprinelor și valorificarea lui prin ciclu închis la producția de lapte autohtonă;
- 4) Moldova deține suprafețe de pășuni și fânețe care pot ușor fi ameliorate, fapt care poate contribui la dezvoltarea de perspectivă a sectorului ovin și caprin, prin utilizarea judicioasă a acestora și eficientă din punct de vedere economic;
- 5) posibilitatea și necesitatea integrării fermelor de creștere a bovinelor, ovinelor/caprinelor în sistemul agricultură durabilă;
- 6) existența întreprinderilor ce dispun de capacități de procesare a laptelui;
- 7) existența asociațiilor de profil.

31. Puncte slabe

- 1) 95% din producția de lapte vine din sectorul individual;
- 2) producția insuficientă de lapte - materie primă calitativă;
- 3) lipsa unui proiect național de finanțare a dezvoltării sectorului;
- 4) calitatea joasă a furajelor și lipsa monitorizării calității nutrețurilor;
- 5) lipsa serviciilor de extensiune în sectorul de producere și procesare a laptelui;
- 6) lipsa ghidurilor informaționale necesare pentru dezvoltarea afacerilor în sectorul lapte;
- 7) lipsa inovațiilor și tehnologiilor în sectorul de producere și procesare a laptelui;
- 8) competitivitatea redusă a produselor lactate autohtone;

- 9) insuficiența de forță de muncă calificată în sectorul de producere și procesare a laptelui;
- 10) capacități sub-utilizate în sectorul de procesarea laptelui;
- 11) invazia produselor lactate de import ce sunt de o calitate joasă și preț redus;
- 12) caracterul sezonier pronunțat al producției de lapte;
- 13) organizarea deficitară a marketingului (studii de piață, chestionare de consum, promovarea produselor, etc.) și piețelor de valorificare a producțiilor ovinelor și caprinelor;
- 14) managementul ineficient al sistemului de ameliorare și reproducție a animalelor;
- 15) programele educaționale nu corespund cerințelor sectorului;
- 16) accesul limitat la piețele externe și lipsa alinierii la cerințele uniunii europene;

32. Oportunități

- 1) sporirea producției de lapte pentru asigurarea consumului intern și a competitivității produselor lactate;
- 2) diversificarea piețelor de export;
- 3) diversificarea produselor, promovarea produselor tradiționale;
- 4) substituirea producției de import cu cea autohtonă;
- 5) dezvoltarea clusterelor, a grupurilor de producere și marketing, precum și a altor forme de asociere;
- 6) implementarea sistemului de management al calității;
- 7) posibilități de accesare a fondurilor “directe” ale U.E. pentru menținerea fondului genetic de rase autohtone.

33. Riscuri

- 1) Fenomenele climatice adverse;
- 2) declanșarea unor fenomene epizootice regionale;
- 3) concurență din partea țărilor vecine;
- 4) procesele demografice ce duc la scăderea forței de muncă și a volumului de consum;
- 5) Insuficiența mijloacelor financiare de a implementa reforma în sectorul zootehnic.

Capitolul III OBIECTIVELE GENERALE ȘI SPECIFICE ALE PROGRAMULUI

Secțiunea 1

Obiectivul general

34. Obiectivul general este majorarea efectivului de bovine, ovine și caprine, sporirea productivității animalelor și competitivitatea produselor obținute

35. Pentru atingerea obiectivului general sunt necesare implementarea următoarelor direcții prioritare:

- 1) creșterea productivității agricole;
- 2) organizarea economică a structurilor de exploatare în agricultură;
- 3) dezvoltarea durabilă a infrastructurii spațiului rural;
- 4) îmbunătățirea structurii de producție;
- 5) organizarea filierelor pe produsele agroalimentare, implicit forme asociative;

- 6) conservarea solului împotriva degradării naturale și provocate;
- 7) diversificarea culturilor pentru a asigura stabilitate economică și ecologică;
- 8) programe de stabilire a tinerilor în mediul rural;
- 9) politici agricole rurale și asigurarea unor surse alternative de venituri.

Secțiunea 2

Obiectivele specifice

36. Obiectivele specifice privind dezvoltarea sectorului de lactate și atingerea obiectivului general sunt:

- 1) Sporirea numărului de animale întreținute în ferme și a productivității acestora prin aplicarea tehnologiilor modern;
- 2) Îmbunătățirea fondului genetic autohton care să permită continuitatea activităților din sector prin creșterea ponderii de animale de rasă de la 3,3% în 2020 la 25% în 2025;
- 3) Modernizarea sectorului de procesare a laptelui;
- 4) Punerea în aplicare și implementarea cadrului juridic și de reglementare armonizat;
- 5) Crearea și punerea în aplicare a unui sistem de monitorizare a calității laptelui materie primă;
- 6) Implementarea acțiunilor PMLC în cadrul laboratoarelor identificate;
- 7) Revizuirea Programului Național de reziduuri aplicabil sectorului de lapte în vederea alinierii la cerințele UE;
- 8) Consolidarea capacităților tuturor autorilor implicați privind importanța calității laptelui crud pentru obținerea produselor de calitate înaltă.
- 9) Identificarea companiilor procesatoare de lapte interesate să exporte produse lactate în UE;
- 10) Realizarea implementării eficiente a HACCP de către companiile producătoare de produse lactate;
- 11) Promovarea produselor lactate autohtone pe piața internă și externă și asocierea producătorilor.

37. Acestea trebuie atinse în vederea eficientizării sectorului zootehnic la general și, cel de lapte în special, se referă la îmbunătățirea performanțelor de producție la toate speciile de animale, precum și a condițiilor de creștere și exploatare ale acestora, ceea ce va atrage o sporire a ponderii relative a producției animale din valoarea economică și socială a producției agricole.

38. Este necesară aplicarea celor mai noi și eficiente metode de biotehnologie a reproducției și îmbunătățirea nutriției și alimentației animalelor prin asigurarea unor nutrețuri cu nivel proteic și energetic optim pentru fiecare specie și categorie de animale.

39. În vederea alinierii standardelor de calitate ale produselor din țară la nivelul celor din Uniunea Europeană se vor lua măsuri pentru crearea de facilități pentru atragerea investițiilor în domeniul creșterii animalelor și folosirea fondurilor.

40. Soluția de modernizare a agriculturii și în special a sectorului zootehnic se va extinde inexorabil asupra tuturor structurilor economice moderne și sociale.

41. Revitalizarea sectorului zootehnic presupune și revitalizarea satului prin intermediul unui nou model cultural rural, a unui nou tip de comunitate rurală, mai apropiată de cea urbană, dar și păstrătoare a tradițiilor autentice.

Capitolul IV ETAPELE ȘI TERMENELE DE IMPLEMENTARE

42. Perioada de implementare a Programului este de până în anul 2025, respectiv o perioadă de 5 ani, însă ținând cont de prevederile pct. 23 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, Planul de acțiuni va fi întocmit pe un termen scurt - de 3 ani, urmând ca după epuizarea acestuia să fie elaborat un nou plan, care va asigura o continuitate a îndeplinirii Programului.

43. Astfel, conform rezultatelor scontate, întru realizarea fiecărui obiectiv prognozat anual, instituțiile responsabile le vor detalia pentru atingerea rezultatelor planificate.

Capitolul V RISCURI DE IMPLEMENTARE

44. Riscurile pasibile la implementarea Programului, sunt redate la Secțiunea 4 din Capitolul II.

45. Un rol important în ce privește prevenirea fenomenelor de risc și contracararea consecințelor grave de acționare a acestora îl joacă organele de administrare publică locală (de toate nivelurile). Modalitatea cea mai adecvată de implicare a acestor structuri în scenariile de combatere a fenomenelor de risc o constituie crearea și supravegherea asupra funcționării eficiente și operative a așa numitelor „comisiilor de coordonare a situațiilor excepționale”, „comisiilor de control și de evaluare a pagubelor”, pricinuite în urma calamităților naturale etc.

46. Crearea condițiilor de muncă și de trai pentru populație, atragerea tinerilor în diferite proiecte, în scopul combaterii proceselor demografice ce duc la scăderea forței de muncă și a volumului de consum.

Capitolul VI RESPONSABILII PENTRU IMPLEMENTARE

47. Pentru implementarea acțiunilor vor fi stabiliți responsabili în dependență de direcțiile de activitate și sarcinile impuse.

48. Instituțiile publice responsabile de implementare a obiectivelor Programului sunt:

- 1) Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
- 2) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
- 3) Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură
- 4) Instituția Publică „Agenția de Investiții”
- 5) Universitatea Agrară de Stat din Moldova
- 6) Instituția Publică Centru Republican de Diagnostic Veterinară

49. În calitate de parteneri întru implementarea acțiunilor din Planul de acțiuni sunt:

- 1) Asociația Fermierilor – Producători de Lapte
- 2) Asociația Patronală Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate “Lapte”
- 3) Federația Crescătorilor de Ovine și Caprine din Republica Moldova pentru Lapte și Carne
- 4) Federația Națională Crescătorilor de Ovine și Caprine din Republica Moldova

- 5) Banca Mondială MAC-P
- 6) Instituții de învățământ profesional tehnic

Capitolul VII ESTIMAREA GENERALĂ A COSTURILOR

50. La elaborarea Planului de acțiuni privind realizarea Programului (anexa nr. 2) s-a ținut cont, în primul rând, de factorii și tendințele de dezvoltare ale sectorului de lactate pe plan mondial, precum și de direcțiile prioritare de dezvoltare și de rezultatele analizei situației actuale în sectorul dat din Republica Moldova.

În acest context, Planul menționat prevede un șir de instrumente și mecanisme care vor permite implementarea și realizarea prezentului Program.

51. Finanțarea acțiunilor prevăzută în Planul de acțiuni, poate fi efectuată din bugetul de stat (în limitele bugetelor instituțiilor implicate în realizarea prezentului Program), prin intermediul FNDAMR, prin suportul Băncii Mondiale, Donatorilor și partenerilor de dezvoltare.

52. Costurile de implementare a Programului sunt expuse în tabelul 5.

Tabelul 5

Costurile de implementare a Programului (3 ani) (mil lei)

Nr. crt.	Domeniul de dezvoltare	Valoare mln. MDL					
		Costurile de implementare, anii			Total pe domeniu	inclusiv	
		2020	2021	2022		bugetul de stat	alte surse
1	Reglementare și dezvoltare infrastructura de stat		145,781	145,482	291,263	288,45	2,813
2	Investiții în echipamente și inventar		18,725	17,725	36,45	34,0	2,45
3	Dezvoltare sector, asistență și instruire		3,425	3,225	6,65	3,625	3,025
4	Dezvoltare material biologic		23,8	23,8	47,6	47,6	
5	Asociere și promovarea produselor și serviciilor		0,53	0,78	1.31	0,91	0,4
Total			192,261	191,012	383,273	374,585	8,688

53. Este de menționat că la elaborarea Planului de acțiuni pentru anii 2023-2024, vor fi introduse acțiuni adiacente planului anterior cu costurile estimative corespunzător acțiunilor și perioadei de implementare.

Capitolul VIII REZULTATELE SCONTATE

54. Implementarea tuturor acțiunilor din Programul Național va crea condițiile necesare pentru dezvoltarea durabilă a sectorului lapte în Republica Moldova., fiind urmată de;

1) Redirecționarea efectivelor de bovine din gospodăriile casnice în fermele amplasate în extravilan și majorarea efectivului de vaci în fermele de producere a laptelui de la 5,1 mii de capete în anul 2020 până la circa 22 mii capete către anul 2025.

2) Sporirea producției de carne de bovină, ovină/caprină ca produs secundar obținut de la sectorul lapte, până la 40%.

3) Construcția fermelor noi de lapte de diverse capacități, inclusiv de familie, și modernizarea celor existente, completarea lor cu animale cu un potențial înalt de productivitate (către anul 2025 nu mai puțin de 150 de ferme).

4) Reutilizarea întreprinderilor de procesare și implementarea sistemelor de management al riscurilor - HACCP și de calitate - ISO 22000.

55. Urmare implementării tuturor acțiunilor vor fi atinse următoarele rezultate expuse (vezi tabelul 6).

Tabel 6.

Proгноza dezvoltării sectorului de lapte, 2020-2025
(mii capete/litri/mii tone)

Indicatori	Anii					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Efectivul de vaci întreținute în ferme autorizate, mii capete	5,1	7,1	9,4	12,5	16,5	21,8
Majorarea efectivului față de anul precedent, mii capete	0,8	2,0	2,3	3,1	4,0	5,3
Productivitatea medie obținută de la o vacă, litri	3700	3820	3960	4520	5270	6200
Producția anuală de lapte obținută în fermele autorizate, mii tone	18,87	27,12	37,22	56,5	86,95	135,2

56. Efectele și consecințele de implementarea a programului vizat se manifestă prin:

1) Impactul economic:

a) dezvoltarea sectorului zootehnic, în special a ramurii creșterii bovinelor, în vederea creșterii cantitative și calitative a produselor animaliere, a valorificării resurselor vegetale și a creșterii numărului de exploatații viabile și eficiente;

b) integrarea procesatorilor cu producătorii de lapte și garantarea de către procesatori a pieței de desfacere a laptelui – materie primă;

c) sprijinirea veniturilor crescătorilor de bovine pentru stabilizarea și îmbunătățirea situației economice a acestora și a statului;

d) îmbunătățirea activității de marketing și diversificarea gamei sortimentale a produselor;

e) promovarea progresului tehnic, optimizarea alocării resurselor, creșterea producției de lapte.

2). Impactul social:

a) sprijinul financiar se adresează crescătorilor de bovine, ovine/caprine;

b) majorarea veniturilor crescătorilor de animale;

c) asigurarea unui nivel de viață echitabil pentru agricultori, prețuri rezonabile pentru consumatori.

3). Impactul de mediu:

a) dezvoltarea sectorului de creștere a bovinelor se desfășoară în extravilanul localităților cu respectarea măsurilor de biosecuritate, cu impact minor asupra condițiilor de protecție a mediului;

b) prelucrarea dejecțiilor animaliere are un impact pozitiv asupra mediului, prin obținerea îngrășămintelor organice administrate pe terenuri și a biogazului folosit în scopuri bioenergetice.

c) valorificarea integrală, eficientă și rațională a condițiilor și posibilităților naturale, precum și a resurselor furajere.

Capitolul IX INDICATORII DE PROGRES ȘI PERFORMANȚĂ

57. Indicatori de progres, pentru atingerea obiectivelor propuse urmare a implementării acțiunilor, sunt:

1) elaborarea și armonizarea la exigențele UE a actelor normative ce țin de promovarea politicii statului în domeniile de producere, achiziție și prelucrare a laptelui - materie primă, de politică fiscală la atragerea investițiilor în dezvoltarea sectorului de producere și procesare a laptelui;

2) perfecționarea cadrului legislativ și normativ în vederea elaborării și promovării unei politici fiscale și creditare favorabile pentru atragerea investițiilor, producerea, colectarea și procesarea laptelui - materie primă;

3) elaborarea și aprobarea prin ordinul Ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului a proiectelor de ferme-model de producere a laptelui de diverse capacități și tehnologii de întreținere, nutriție și exploatare a bovinelor, ovinelor/caprinelor;

4) subvenționarea construcției și utilării fermelor noi, reconstrucției și modernizării fermelor și întreprinderilor de procesare existente, restituirea datoriilor la modernizarea fermelor zootehnice de creștere a taurinelor;

5) atragerea investitorilor locali și străini la crearea fermelor noi de bovine, ovine/caprine amplasate în extravilanul localităților, reconstrucția și modernizarea fermelor existente și procurarea animalelor, inclusiv din import, cu un potențial înalt de productivitate;

6) crearea fermelor de lapte integrate cu întreprinderile de prelucrare, în care rolul procesatorilor urmează a fi atât acel de investitor direct la organizarea fermelor, precum și cel de garantare a prețurilor de achiziție și a pieței de desfacere a laptelui – materie primă;

7) ameliorarea genetică a efectivelor de animale, prin implementarea tehnologiilor performante de colectare a materialului seminal și embrionilor, de reproducere prin metodele de însămânțare artificială și transferului de embrioni la taurinele reproducătoare;

8) implementarea controlului oficial al producției de lapte și subvenționarea întreținerii animalelor înalt productive (cu productivitatea mai mare de 10 mii kg pe lactație);

9) modernizarea întreprinderilor de procesare a laptelui cu utilizarea tehnologiilor cu consum redus de energie și lărgirea sortimentului de produse lactate;

10) asocierea fermelor de producere a laptelui cu întreprinderile de procesare și întreprinderile agricole producătoare de furaje.

58. Pentru evaluarea performanțelor în procesul de implementare a Programului va fi utilizat un set mixt de indicatori. Indicatorii de performanță utilizați pentru monitorizarea progresului în implementarea Programului, care acoperă un spectru vast de domenii și aspecte care pot influența dezvoltarea sectorului prin, creșterea și reproducția bovinelor, producerea și procesarea laptelui, implementarea programului de monitorizare a calității laptelui materie primă. Performanța va fi evaluată prin compararea valorilor curente ale indicatorilor cu valoarea lor inițială, precum și la atingerea obiectivelor în perioada intermediară și în faza finală.

Capitolul X PROCEDURILE DE RAPORTARE ȘI EVALUARE

59. Responsabil pentru monitorizarea implementării Programului este nominalizat Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, care va colecta datele cu privire la indicatorii de performanță și rezultatele la finele fiecărui semestru. Datele de facto vor fi comparate cu datele planificate fiind analizate prin comparație.

60. Ministerele și alte autorități administrative centrale, instituțiile publice, în limita competențelor atribuite, vor asigura realizarea prezentului Program și a planului de acțiuni pentru implementarea acestuia, raportând semestrial, până la data de 10 iulie și 10 ianuarie Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

61. Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în baza rapoartelor autorităților responsabile, va generaliza și va prezenta Guvernului anual, până la data de 15 februarie a fiecărui an, raportul integral privind realizarea Planului de acțiuni pentru anii 2020-2022 privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului lapte pentru anii 2020-2025.

62. În urma evaluării gradului de implementare a Programului, precum și a situației existente la momentul expirării Planului de acțiuni în vigoare, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, va elabora și promova un nou Plan de acțiuni privind implementarea Programului.

Anexa nr.2
la Hotărârea Guvernului
nr.____ din _____ 2020

Plan de acțiuni
pentru anii 2020-2022 privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului lapte
pentru anii 2020-2025

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Sporirea numărului de animale întreținute în ferme și a productivității acestora prin aplicarea tehnologiilor moderne							
1.1.	Subvenționarea pentru construcția și reconstrucția, dotarea cu utilaj și renovarea tehnologică a fermelor de producere a laptelui	168,8	FNDAMR	MADRM AIPA	AFPL, FCOCRMCL , FNCOCRM, Agenți economici	2021-2022	50 ferme de bovine din ele ferme de ovine și caprine
1.2	Subvenționarea procurării juncilor cu un potențial înalt de productivitate, inclusiv din import, pentru completarea fermelor noi create și celor existente;	40,0	FNDAMR	MADRM AIPA	AFPL, Agenți economici	2021-2022	2 mii de junci din import
1.3.	Subvenționarea în avans a fermelor existente, în scopul sporirii volumelor de producție, cât și a proiectelor de implementare a ciclului închis de producere.	6,0	FNDAMR	MADRM AIPA	AFPL, Agenți economici	2021-2022	Cel puțin 20 beneficiari

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
1.4.	Eliminarea plăfoanelor maxime de la măsurile de subvenționare submăsura 1.4, 1.5, 1.6.4 prevăzute în Hotărârea Guvernului 455/2017, condiționate prin suma de investiții	45,0	FNDAMR	MADRM AIPA	AFPL, ANPLPL, FCOCRMCL , FNCOCRM	2021-2022	Proiect HG modificat
1.5.	Acordarea plăților directe pe cap de animal/an pentru controlul performanțelor producției de lapte	74,5	FNDAMR	MADRM AIPA ANSA	AFPL, producători de lapte,	2021-2022	350 beneficiari
1.6.	Crearea parteneriatelor între ferme și instituțiile de învățământ pentru formarea generațiilor viitoare de "specialiști cu experiență"	În limita bugetului aprobat	Bugetul de stat	ISPBZMV UASM MADRM	AFPL, FCOCRMCL , FNCOCRM, Colegiile	2021	5 parteneriate create
1.7.	Crearea modelelor standard cu cerințe și dotările necesare pentru fermele de vaci, oi/capre pentru lapte (50, 100, 300 capete), centre de colectare a laptelui, mini unități de procesare a laptelui (2-3 tone pe zi)	0,2	Bugetul de stat Parteneri de dezvoltare	UASM ISPBZMV	AFPL, FCOCRMCL , FNCOCRM	2021	Cel puțin 5 modele standard
1.8.	Fortificarea capacităților laboratorului de nutriție și tehnologii furajere al ISPBZMV.	1,0	Bugetul de stat Donatori	MADRM	ISPBZMV.	2021	Numărul de probe investigate
2. Îmbunătățirea fondului genetic autohton care să permită continuitatea activităților din sector prin creșterea ponderii de animale de rasă de la 3,3% în 2020 la 25% în 2025							

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
2.1.	Majorarea numărului de ferme de prăsilă autohtone și stimularea producerii materialului biologic înalt productiv;	În limita bugetului aprobat	Bugetul de stat	MADRM AIPA	AFPL, FCOCRMCL, FNCOCRM, IȘPBZMV	2021-2022	20 ferme de bovine, 8 ferme de ovine și 4 ferme de caprine
2.2.	Fortificarea capacităților fermelor de prăsilă în implementarea planului de ameliorare a resurselor genetice bovine	În limita bugetului aprobat	Bugetul de stat	MADRM AIPA	AFPL, IȘPBZMV	2021-2022	Cel puțin 10 ferme de bovine ce au implementat planul de ameliorare
2.3.	Subvenționarea însămânțărilor artificiale cu material genetic de la tauri autorizați pentru fermele care fac parte dintr-o asociație cooperativă de profil.	7,6	FNDAMR	MADRM AIPA	AFPL, FCOCRMCL, FNCOCRM	2021-2022	65.000 vițele pe an
3. Modernizarea sectorului de procesare a laptelui							
3.1.	Dotarea punctelor de colectare a laptelui cu utilaj și echipamente performante pentru aprecierea calității laptelui recepționat;	3,0	FNDAMR	MADRM AIPA	ANPLPL, Agenți economici	2021-2022	Numărul de puncte de colectare a laptelui dotate
3.2.	Subvenționarea investițiilor pentru modernizare cu utilaj și echipamente performante pe întreg lanțul de producere a unităților de producere și procesare a laptelui;	12,0	FNDAMR	MADRM AIPA	ANPLPL, Unități de procesare	2021-2022	Cel puțin 2 beneficiari
3.3.	Subvenționarea investițiilor pentru	6,0	FNDAMR	MADRM	ANPLPL,	2021-2022	Cel puțin 5

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	procurarea echipamentelor performante pentru dotarea laboratoarelor din cadrul unităților de producere;			AIPA	Unități de procesare		laboratoare create/modernizate cu accesarea subvențiilor
3.4.	Subvenționarea investițiilor pentru achiziționarea transportului specializat pentru lapte și produse lactate.	6,0	FNDAMR	MADRM AIPA	ANPLPL, Unități de procesare	2021-2022	Cel puțin 5 beneficiari
4. Punerea în aplicare și implementarea cadrului juridic și de reglementare armonizat							
4.1.	Revizuirea cadrului juridic existent și identificarea/elaborarea legislației care necesită alinierea la legislația UE;	În limita bugetului aprobat	Bugetul de stat	MADRM, ANSA	ANPLPL, AFPL	2020-2021	Numărul de acte aprobate
4.2.	Identificarea și elaborarea actelor normative secundare (metodologiilor privind prelevarea probelor conform indicatorilor solicitați, regulamentelor ș.a.), armonizate la legislația UE;	În limita bugetului aprobat	Bugetul de stat	MADRM, ANSA	ANPLPL, AFPL	2020-2021	Numărul actelor normative secundare elaborate
5. Crearea și punerea în aplicare a unui sistem de monitorizare a calității laptelui materie primă							
5.1.	Elaborarea Programului de Monitorizare a Laptelui Crud (PMLC) în conformitate cu cerințele UE, care să cuprindă indicatorii: numărul total de Germeni NTG (bacterieni);	În limita bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA/ CRDV	ANPLPL, AFPL, agenții economici	2020-2021	Program elaborat

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	numărul de Celule Somatice NTS; punctul de congelare; inhibitori;						
5.2.	Punerea în aplicare a Programului de Monitorizare a Laptei Crude (PMLC) în conformitate cu cerințele UE, care să cuprindă indicatori cum ar fi conținutul de germeni (bacterieni), conținutul de celule somatice, punctul de congelare, inhibitori;	(5.280,0) 5.3	Buget de stat, Donatorii și partenerii de dezvoltare	ANSA, MADRM,	ANPLPL, AFPL, CRDV, Donatori	2021-2022	Program implementat
5.3.	Încheierea acordurilor de cooperare între ANSA și asociațiile de profil, întru implementarea PMLC;	În limita bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA	Laboratoarele identificate, AP	2021	Cel puțin 2 acorduri încheiate
5.4.	Crearea infrastructurii, inclusiv a mecanismului de transportare a probelor și formularelor de prezentare a probelor.	0,3	Buget de stat, donatori	ANSA/ CRDV	AFPL,	2021	Infrastructura creată
6. Implementarea acțiunilor PMLC în cadrul laboratoarelor identificate.							
6.1.	Identificarea laboratoarelor naționale care vor efectua testările pentru implementarea PMLC;	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA/ CRDV	ANPLPL, AFPL,	2020	Cel puțin 3 laboratoare
6.2.	Fortificarea capacităților Laboratoarelor identificate și asigurarea cu echipament în scopul determinării indicatorilor: NTG; NTC; Punct de îngheț; Inhibitori, conform cerințelor UE;	0,75	Banca Mondială MAC-P, Donatori	ANSA/ CRDV (laboratoarele identificate)	Banca Mondială MAC-P, Programe de asistență tehnică	2021-2022	Numărul laboratoarelor echipate, apte pentru determinarea indicatorilor

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
							stabiliți
6.3.	Fortificarea capacităților Laboratoarelor identificate și asigurarea cu echipament truse/chituri de testare pentru a permite realizarea activităților de supraveghere la Bruceloză Tuberculoză, Leucoza Enzootică Bovină și Febra Aftoasă, conforme cerințelor UE;	(1.678,5) 1,7	Banca Mondiala MAC-P, Donatori	ANSA/CRDV, (laboratoarele identificate)	Banca Mondială MAC-P	2021-2022	Numărul laboratoarelor echipate pentru determinarea indicatorilor stabiliți
6.4.	Acreditarea încercărilor de laborator a produselor alimentare conform cerințelor UE pentru indicatorii: NTG, NTC, Punct de îngheț, Inhibitori;	0,163	Banca Mondiala MAC-P	ANSA/CRDV	MOLDAC, Banca Mondiala MAC-P	2021	Numărul de încercări acreditate
6.5.	Acreditarea laboratoarelor și încercărilor de laborator pentru supraveghere la Bruceloză, Tuberculoză, Leucoza Enzootică Bovină și Febra Aftoasă conforme cerințelor UE;	(2.492,4) 2,5	Banca Mondiala MAC-P	ANSA/CRDV	MOLDAC, Banca Mondiala MAC-P	2021	Numărul de certificate și încercări acreditate
6.6.	Dezvoltarea și asigurarea funcționalității sistemului LIMS în cadrul laboratoarelor, pentru raportarea rezultatelor.	0,1	Buget de stat	ANSA/CRDV, (laboratoarele identificate)		2021-2022	Sistem funcțional
7. Revizuirea Programului Național de reziduuri aplicabil sectorului de lapte în vederea alinierii la cerințele UE							
7.1.	Revizuirea și modificarea programului	În limitele	Buget de stat	ANSA	IȘPBZMV	2020	Programul de

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	existent cu privire la reziduuri în vederea includerii tuturor cerințelor impuse de UE relevante pentru sectorul de lapte;	bugetului aprobat					monitorizare a reziduurilor revizuit
7.2.	Identificarea laboratoarelor internaționale care urmează să efectueze testarea substanțelor adiționale relevante pentru sectorul de producere a laptelui.	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA	CRDV	2020	Lista laboratoarelor disponibilă
8. Consolidarea capacităților tuturor autorilor implicați privind importanța calității laptelui crud pentru obținerea produselor de calitate înaltă							
8.1.	Consolidarea capacităților prin instruire a inspectorilor ANSA cu privire la: a) importanța sănătății, bunăstării, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud; b) impactul economic al calității laptelui crud asupra fermei/ economia întreprinderii.	0,2	Bugetul de stat	ANSA	Companii de consultanță, IȘPBZMV	2021-2022	80 inspectori anual
8.2.	Consolidarea capacităților prin instruire a medicilor veterinari de liberă practică cu privire la:	0,3	Bugetul de stat	ANSA	IȘPBZMV, Companii de consultanță, Experți	2021-2022	120 medici veterinari anual

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	a) importanța sănătății animalelor, bunăstării animalelor, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud; b) impactul economic al calității laptelui crud asupra economiei fermei;				naționali și internaționali Companii interesate de exportul laptelui și produselor lactate		
8.3.	Organizarea instruirilor pentru producătorii de lapte cu privire la: a) importanța sănătății animalelor, bunăstării animalelor, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud; b) impactul economic al calității laptelui crud asupra economiei fermei;	0,2	Bugetul de stat, Donatori și parteneri de dezvoltare	ANSA	IȘPBZMV, AFPL, producători de lapte, Companii interesate de exportul laptelui și produselor lactate	2021-2023	70 producători anual
8.4.	Organizarea instruirilor <i>pentru procesatorii de lapte</i> cu privire la impactul calității laptelui crud asupra produselor lactate finale și economiile la nivel de companie (ex., estimarea beneficiilor economice de pe urma utilizării materiei	0,2	Bugetul de stat, Donatori	ANSA	ANPLPL, procesatorii de lapte, Companii interesate de exportul	2021-2023	50 procesatori anual

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	prime de calitate înaltă) .				laptelui și produselor lactate		
9. Identificarea companiilor procesatoare de lapte interesate să exporte produse lactate în UE							
9.1.	Transmiterea solicitării și prezentarea la DG SANTE a listei consolidate de companii interesate cu produse potențiale;	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA, MADRM	ANPLPL, AFPL, procesatori de lapte	Anual	Solicitare oficială expeditată
9.2.	Efectuarea auditului DG SANTE;	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA	ANPLPL, AFPL	Anual	Confirmarea auditului de către Comisia Europeană
9.3.	Evaluarea capacității de export naționale (A, B sau C). Compilarea listei Companiilor interesate de exportul laptelui și produselor lactate.	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA, MADRM,	ANPLPL, AFPL, procesatori de lapte	Anual	Lista companiilor orientate spre export și a produselor potențiale de export
10. Realizarea implementării eficiente a HACCP de către companiile producătoare de produse lactate							
10.1.	Instruire continuă a procesatorilor de lapte	0,15	Bugetul de	ANSA	IȘPBZMV,	2021-2023	Cel puțin 30

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	în domeniul principiilor, beneficiilor și implementării practice a HACCP;		stat, Donatori		ANPLPL, procesatorii de lapte, Companii de consultanță		beneficiari
10.2.	Realizarea unei evaluări independente externe a planurilor și a nivelului de implementare HACCP la companiile interesate.	În limitele bugetului aprobat	Bugetul de stat	ANSA	ANPLPL, procesatorii de lapte,	Anual	Cel puțin 5 companii evaluate
10.3.	Subvenționarea certificării la standardele HACCP/ISO.	0,360	FNDAMR	MADRM, AIPA	ANPLPL, ANSA	2021-2022	Cel puțin 6 beneficiari
11. Promovarea produselor lactate autohtone pe piața internă și externă și asocierea producătorilor							
11.1.	Organizarea campaniilor de promovare, seminarelor pentru sensibilizarea tinerilor întru practicarea creșterii taurinelor pentru lapte;	în limitele bugetului aprobat	Bugetul de stat	MADRM, UASM	IȘPBZMV, AP, Mass-media	2021-2022	2 seminare însoțite de materiale promoționale
11.2.	Organizarea campaniilor de promovare care vizează conștientizarea în rândul consumatorilor din țară privind producția autohtonă;	0,1	Donatori	MADRM	AP, Mass-media	2021-2022	3 campanii
11.3.	Activități promoționale legate de logo-ul umbrelă care distinge produsele	0,1	Donatori	MADRM, IPAI	ANPLPL	2021-2022	Cel puțin 2 activități

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	moldovenești;						
11.4.	Facilitarea dezvoltării grupurilor de producători de lapte de vacă;	0,15	Banca Mondială / MAC-P	MADRM	IȘPBZMV, AP	2022	Cel puțin 2 grupuri create anual
11.5.	Subvenționarea participării la expozițiile și evenimentele de promovare internațională;	0,5	FNDEMR,	IPAI, AIPA	Asociații de profil	Anual	Participarea, a cel puțin 5 beneficiari la evenimentele de promovare a produselor lactate naționale organizate în afara țării.
11.6	Elaborarea profilelor investiționale (creșterea animalelor, fabrici de procesare a produselor lactate)	0,1	Buget de stat, Donatori	MADRM, IPAI	Program de asistență tehnică	2022	1 catalog cu profile investiționale elaborat